

BE-A0510_006053_005971_DUT

Inventaris van het archief van de
administratie Thesaurie en Staatsschuld
met betrekking tot buitenlandse en
binnenlandse obligatieleningen, 1868-1927
(1955)

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Voorwaarden voor de reproductie.....	4
Aanwijzingen voor het gebruik.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Geschiedenis.....	5
Bevoegdheden en activiteiten.....	5
Organisatie.....	6
Archief.....	6
Geschiedenis.....	6
Verwerving.....	7
Inhoud en structuur.....	8
Inhoud.....	8
Selecties en vernietigingen.....	8
Toekomstige aangroei/aanvullingen.....	8
Ordering.....	8
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN	9
Algemene beschrijving van het archief Ministerie van Financiën. administratie Thesaurie en Staatsschuld met betrekking tot buitenlandse en binnenlandse obligatieleningen.....	9
I. Financiële dienst van de Amortisatie-, Deposito- en Consignatiekas en haar rechtsvoorgangers.....	9
1. Onderzoek van buitenlandse obligatieleningen.....	9
1 - 27 Dossiers inzake het onderzoek van door buitenlandse overheden uit te geven of uitgegeven obligatieleningen. 1868-1912.....	9
2. Onderzoek van binnenlandse obligatieleningen.....	11
28 - 101 Dossiers inzake het onderzoek van door binnenlandse overheden uitgegeven obligatieleningen. 1877-1955.....	11

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

Archief van de administratie Thesaurie en Staatsschuld van het Ministerie van Financiën met betrekking tot buitenlandse en binnenlandse obligatieleningen

Periode:

1868 - 1927

Archiefbloknummer:

BE-A0510.2234

Omvang:

- Laatste bestanddeelnummer: 101.00
- Omvang geïndexiseerd: 0.40 m

Archiefbewaarpplaats:

Algemeen Rijksarchief / Archives générales du Royaume

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

De raadpleging van dit archief is onderworpen aan de bepalingen van de Archiefwet van 24 juni 1955, de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonlijke gegevens en de Wet van 11 april 1994 inzake de openbaarheid van bestuur. Concreet betekent dit dat voor de raadpleging en eventuele reproductie van archiefbescheiden jonger dan 100 jaar de uitdrukkelijke toestemming van de administratie Thesaurie vereist is. Voor archiefbescheiden ouder dan 100 jaar is een dergelijke toestemming niet vereist.

VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief. Wanneer een stuk niet mag worden gereproduceerd, dan wordt dit meegedeeld bij het aanvragen van het archiefnummer aan het scherm.

AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

Wegens de duidelijke afbakening en de erg beperkte omvang van de verschillende reeksen dienen er geen bijkomende aanwijzingen voor het gebruik verstrekt te worden. Het enige waar de gebruiker rekening mee dient te houden is dat in de reeks dossiers inzake de binnenlandse obligatieleningen voor één en zelfde bestuur soms twee of meer dossiers terug te vinden zijn. Voorbeelden zijn de provincie Oost-Vlaanderen en de stad Antwerpen.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Ministerie van Financiën. Administratie der Thesaurie en Staatsschuld.
Financiële dienst van de Amortisatie-, Deposito- en Consignatiekas. - Ministère
des Finances. Administration de la Trésorerie et de la Dette Publique. Service
financier de la Caisse d'amortissement, des dépôts et des consignations.

GESCHIEDENIS

Van oudsher is de administratie Thesaurie van het Ministerie van Financiën (nu: de Federale Overheidsdienst Financiën) verantwoordelijk voor de centralisatie en de boekhoudkundige verwerking van de ontvangsten en de uitgaven van de Staat, het beheer van de staatsschuld én de vereffening van de wedden en de pensioenen van de ambtenaren. ¹De administratie heeft echter ook een aantal minder belangrijke en/of tijdelijke opdrachten uitgevoerd, die eveneens hun sporen in het archief hebben achtergelaten. Eén voorbeeld daarvan is het op vraag van andere ministeries onderzoeken van door buitenlandse en binnenlandse overheden uit te geven of reeds uitgegeven obligatieleningen.

BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

De Wet van 31 december 1851 inzake de loterijen verbood expliciet alle loterijen. Artikel 8 van deze wet voorzag echter wel een uitzondering voor vooraf door de regering gemachtigde *opérations financières des puissances étrangères faites avec primes ou remboursables par la voie du sort* en *opérations financières de même nature faites par les provinces et communes du royaume*. ²De omzendbrief van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 27 februari 1852 voegde daar aan toe dat de buitenlandse obligatieleningen door het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de binnenlandse obligatieleningen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken behandeld zouden worden. ³De dossiers uit dit archief tonen aan dat de

-
- 1 BOURGEOIS P., Le Ministère des Finances. Aperçu des compétences. Troisième partie , Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën, (Miscellanea archivistica studia 88), 1996, p. 52-54, pp. 66-75 en pp. 186-189.
  - 2 Wet van 31 december 1851 op de loterijen (BS, 07/01/1852, p. 65), later gewijzigd door de Wet van 30 december 1867 houdende herziening van titel V, boek 1, van het Wetboek van Koophandel (BS, 01/01/1868, p. 1). Voor meer informatie, zie: De geschiedenis van de loterijen in de Zuidelijke Nederlanden (15de eeuw - 1934), Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (Catalogussen 123), 1994, pp. 87-95.
  - 3 Omzendbrief van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 27 februari 1852 inzake loterijen (BS, 29/02/1852, p. 594).

ambtenaren van deze ministeries regelmatig het advies van hun collega's van Financiën inwonen. Het Ministerie van Justitie en het gerecht deden dit ook wanneer de indruk bestond dat wet overtreden werd. Dat een zeker toezicht vereist was, blijkt overigens ook uit de in dit archiefbestand bewaarde dossiers. Zo luidde het oordeel over de obligatielening van de stad Boekarest: *Telle qu'elle est annoncée, l'opération revêt tout le caractère d'une véritable loterie*. De beperkte omvang, het lage aangroeiritme en het geleidelijk uitdovend karakter van het archief wijzen er echter op dat deze adviesopdracht sporadisch voorkwam en na verloop van tijd zijn belang verloor.

ORGANISATIE

De aantekeningen op de omslagen vermelden steevast de verantwoordelijke dienst van de administratie Thesaurie en Staatsschuld. Deze verwijzen in de periode 1868-1907 naar het derde bureau van de eerste directie van de administratie: het *Bureau Placement des fonds disponibles du Trésor, amortissements, caisse de rémunération des miliciens, affaires diverses*, dat in 1894 werd omgedoopt tot het *Bureau Placement des fonds disponibles du Trésor, affaires diverses*. Gezien hun zeer beperkte omvang behoorden de in deze inventaris opgesomde reeksen dossiers hoogstwaarschijnlijk tot de *affaires diverses*. Na een in 1908 doorgevoerde reorganisatie van het ministerie verschoof deze bevoegdheid naar het eerste bureau van de eerste directie met de naam *Affaires Générales, encaisse du Trésor, personnel*. Na de Eerste Wereldoorlog verhuisden de dossiers opnieuw, ditmaal naar het tweede bureau van de eerste directie, de *Financiële dienst van de Amortisatie-, Deposito- en Consignatiekas*,⁴ die in de dossiers ook kortweg de *Dienst der leningen* wordt genoemd. Na de Tweede Wereldoorlog werd het enige uit deze periode daterende dossier behandeld door het derde bureau van de eerste directie met de naam *Muntfonds - Bescherming der spaarders - Financiële Dienst van Diverse Stichtingen en Instellingen*.⁵

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

Deze dossiers werden aanvankelijk bewaard in de kantoren van de administratie Thesaurie en Staatsschuld, die sinds eind 1945 waren gevestigd in een gebouw aan de Kunstlaan in Brussel. Nadat ze hun onmiddellijk

---

4 DESMAELE B., *Le Ministère des finances. Étude de l'évolution structurelle de l'administration centrale et de ses organes consultatifs*. Première partie: 1831-1945, Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (Miscellanea Archivistica Studia 9), 1990, p. 119 en p. 123.

5 BOURGEOIS P., *Le Ministère des Finances. Étude de l'administration centrale et répertoires des services publics et commissions*. Deuxième partie: 1946-1994, Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën (Miscellanea archivistica studia 75), 1995, p. 233.

administratief nut verloren hadden, werden ze wegens plaatsgebrek in de loop van de jaren 1980 overgebracht naar de centrale archiefbewaarpplaats van het Ministerie van Financiën aan de Akenkaai/Willebroekkaai in Brussel. Dit gebouw werd echter bij de aanvang van de 21ste eeuw verkocht en ontruimd, met het gevolg dat de dossiers (in strijd met het advies van het Algemeen Rijksarchief)⁶ uiteindelijk belandden in de ondergrondse parkeergarage van het North Galaxy-complex van de Federale Overheidsdienst Financiën in de Brusselse Noordwijk. Na een bezoek ter plaatse van de verantwoordelijke rijksarchivarissen-inspecteurs in februari 2008 werden de dossiers uiteindelijk bij het Algemeen Rijksarchief neergelegd in mei 2008.

VERWERVING

De in deze inventaris opgenomen archiefbescheiden werden samen met een ander archiefbestand op 14 mei 2008 door de administratie Thesaurie bij het Algemeen Rijksarchief neergelegd. Dit zonder bijhorende overdrachtslijst maar met de afspraak dat het Algemeen Rijksarchief tegen betaling de ordening, inventarisatie en de herverpakking zou verrichten.

Inhoud en structuur

INHOUD

Het archief bestaat uit twee archiefreeksen met dossiers uit de tweede helft van de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw: één reeks met dossiers inzake de buitenlandse obligatieleningen en één reeks met dossiers inzake binnenlandse obligatieleningen. Deze dossiers zelf bevatten hoofdzakelijk briefwisseling met andere ministeries over obligatieleningen, in sommige gevallen aangevuld met kranten (knipsels), brochures of affiches. Heel soms bevat het dossier louter dergelijke documentatie. Hoewel de beide reeksen erg beperkt in omvang zijn, overspannen ze toch verschillende decennia en getuigen ze van een weinig gekende opdracht van de administratie Thesaurie en Staatsschuld.

Taal

De stukken zijn hoofdzakelijk in het Frans opgesteld. Enkel in de meer recente dossiers inzake leningen van Nederlandstalige instellingen zijn ook in het Nederlands opgestelde stukken terug te vinden.

SELECTIES EN VERNIETIGINGEN

Tijdens de inventarisatie is vastgesteld dat enkele tientallen nummers ontbreken in de op volgnummer geordende dossiers. Het is niet duidelijk wanneer en hoe deze dossiers verloren zijn gegaan. Wegens de erg beperkte omvang, de continuïteit en het ontbreken van gelijkaardige bronnen werden er geen nadere selecties of vernietigingen uitgevoerd.

TOEKOMSTIGE AANGROEI/AANVULLINGEN

Wegens de beperkte omvang en het geleidelijk uitdovend karakter van de beide reeksen wordt er geen verdere aangroei meer verwacht.

ORDENING

De reeks dossiers inzake buitenlandse obligatieleningen draagt de code 93 C, de reeks dossiers inzake binnenlandse obligatieleningen de code 39bis. De dossiers van de beide reeksen zijn vervolgens geordend op volgnummer. Deze oorspronkelijke ordening werd behouden.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF MINISTERIE VAN FINANCIËN. ADMINISTRATIE THESAURIE EN STAATSSCHULD MET BETREKKING TOT BUITENLANDSE EN BINNENLANDSE OBLIGATIELENINGEN

I. FINANCIËLE DIENST VAN DE AMORTISATIE-, DEPOSITO- EN CONSIGNATIEKAS EN HAAR RECHTSVOORGANGERS

1. ONDERZOEK VAN BUITENLANDSE OBLIGATIELENINGEN

1 - 27 DOSSIERS INZAKE HET ONDERZOEK VAN DOOR BUITENLANDSE OVERHEDEN UIT TE GEVEN OF UITGEGEVEN OBLIGATIELENINGEN. 1868-1912.

- 1 Stad Rotterdam. 1868.
1868-1868
- 2 Ottomaanse Rijk. 1869-1872.
1869-1872
- 3 Stad Pisa. 1872.
1872-1872
- 4 Stad Boekarest. 1869.
1869-1869
- 5 Société des chemins de fer Prince Henri. 1869-1870.
1869-1870
- 6 Société Impériale des chemins de fer de la Turquie d'Europe. 1870-
1872.
1870-1872
- 7 Servische spoorwegen.
1868-1912
- 8 Portugal. 1889.
1889-1889
- 9 Stad Amsterdam. 1874.
1874-1874
- 10 Crédit Communal des Pays-Bas. 1871.

1871-1871

- 11 Stad en provincie Reggio. 1871.
1871-1871
- 12 Groothertogdom Oldenburg. 1871.
1871-1871
- 13 Frankrijk. 1872-1885.
1872-1885
- 14 Italiaanse Rode Kruis. 1885-1886.
1885-1886
- 15 Stad Oran. 1886.
1886-1886
- 16 Stad Fribourg. 1898.
1898-1898
- 17 Regionale Duitse spoorwegmaatschappijen. 1889.
1889-1889
- 18 Stad Wenen. 1898.
1898-1898
- 19 Nationale Bank van Griekenland. 1881.
1881-1881
- 20 Stad in Zwitserland. 1879-1880.
1879-1880
- 21 Steden Bari en Barletta. 1881.
1881-1881
- 22 Hongarije. 1873-1912.
1873-1912
- 23 Bulgarije. 1907.
1907-1907
- 24 Japan. 1905.
1905-1905
- 25 Stad Charkov. 1912.
1912-1912

26 Egypte. 1890.
1890-1890

27 Denemarken. 1912.
1912-1912

2. ONDERZOEK VAN BINNENLANDSE OBLIGATIELENINGEN

*28 - 101 DOSSIERS INZAKE HET ONDERZOEK VAN DOOR
BINNENLANDSE OVERHEDEN UITGEGEVEN OBLIGATIELENINGEN.
1877-1955.*

28 Gemeente Blankenberge. 1879-1892.
1879-1892

29 Stad Leuven. 1879.
1879-1879

30 Stad Mechelen. 1891-1910.
1891-1910

31 Stad Brussel [Bruxelles]. 1877.
1877-1877

32 Stad Charleroi. 1880-1905.
1880-1905

33 Stad Deinze. 1880.
1880-1880

34 Gemeente Laken. 1885-1905.
1885-1905

35 Gemeente Biesmerée. 1885.
1885-1885

36 Stad Moeskroen [Mouscron]. 1886.
1886-1886

37 Provincie Namen [Namur]. 1886.
1886-1886

38 Stad Doornik [Tournai]. 1903.
1903-1903

39 Stad Namen [Namur]. 1886-1906.
1886-1906

- 40 Stad Binche. 1887-1894.
1887-1894
- 41 Gemeente Hermeton-sur-Meuse.
1877-1955
- 42 Stad Luik [Liège]. 1887-1919.
1887-1919
- 43 Gemeenten Cerfontaine en Saint-Hubert. 1888-1939.
1888-1939
- 44 Stad Brugge. 1888-1927.
1888-1927
- 45 Gemeente Cherasse. 1888.
1888-1888
- 46 Gemeente Monceau-sur-Sambre. 1888.
1888-1888
- 47 Gemeente Dion-le-Mont. 1888.
1888-1888
- 48 Stad Verviers. 1888-1909.
1888-1909
- 49 Provincie Luxemburg. 1888.
1888-1888
- 50 Provincie Oost-Vlaanderen. 1888-1932.
1888-1932
- 51 Gemeente Jemeppe-sur-Sambre. 1890.
1890-1890
- 52 Provincie Henegouwen [Hainaut]. 1882-1894.
1882-1894
- 53 Stad Aalst. 1891.
1891-1891
- 54 Provincie Antwerpen. 1891-1896.
1891-1896
- 55 Gemeente Beveren. 1891-1892.

1891-1892

- 56 Gemeente Elsene. 1883-1908.
1883-1908
- 57 Provincie West-Vlaanderen. 1892-1902.
1892-1902
- 58 Stad Aarlen [Arlon]. 1892.
1892-1892
- 59 Gemeente Borgerhout. 1892-1904.
1892-1904
- 60 Stad Sint-Niklaas.
1877-1955
- 61 Gemeente Berchem (bij Antwerpen).1893.
1893-1893
- 62 Gemeente Sint-Gillis (bij Brussel). 1893-1904.
1893-1904
- 63 Provincie Luik [Liège]. 1869-1894.
1869-1894
- 64 Gemeente Ransart. 1894.
1894-1894
- 65 Gemeente Montignies-sur-Sambre. 1894.
1894-1894
- 66 Stad Kortrijk. 1894-1933.
1894-1933
- 67 Stad Roeselare. 1895.
1895-1895
- 68 Gemeenten Sinsin en Haut-le-Wastia. 1895.
1895-1895
- 69 Gemeente Etterbeek. 1896.
1896-1896
- 70 Gemeente Deurne (bij Antwerpen). 1897.
1897-1897

- 71 Stad Dendermonde. 1898.
1898-1898
- 72 Stad Antwerpen. 1898.
1898-1898
- 73 Gemeente Middelkerke. 1898-1903.
1898-1903
- 74 Gemeente Vorst (bij Brussel) [Forest (Bruxelles)]. 1898-1903.
1898-1903
- 75 Gemeente Heist. 1901-1936.
1901-1936
- 76 Stad Antwerpen. 1902-1903.
1902-1903
- 77 Stad Spa. 1905.
1905-1905
- 78 Gemeente Wenduine. 1906.
1906-1906
- 79 Stad Namen [Namur]. 1911.
1911-1911
- 80 Gemeente Wemmel. 1908.
1908-1908
- 81 Gemeente Elsene [Ixelles]. 1913.
1913-1913
- 82 Gemeente Wenduine. 1923.
1923-1923
- 83 Gemeente Sorinnes. 1924.
1924-1924
- 84 Provincie Limburg. 1925.
1925-1925
- 85 Gemeente Boorseme. 1924.
1924-1924
- 86 Stad Diest. 1924.
1924-1924

- 87 Compagnie Intercommunale d'Electricité de Jodoigne et Extensions.
1924.
1924-1924
- 88 Stad Aalst. 1924-1925.
1924-1925
- 89 Gemeente Elsene [Ixelles]. 1925.
1925-1925
- 90 Gemeente Waterland-Oudeman. 1925.
1925-1925
- 91 Gemeente Boechout. 1925.
1925-1925
- 92 Gemeente Merksplas. 1925-1947.
1925-1947
- 93 Stad Eeklo. 1925-1933.
1925-1933
- 94 Gemeente Wachtebeke. 1925-1939.
1925-1939
- 95 Provincie Antwerpen. 1926.
1926-1926
- 96 Provincie Oost-Vlaanderen. 1927.
1927-1927
- 97 Gemeente Gistel. 1927.
1927-1927
- 98 Gemeente Rumbeke. 1927.
1927-1927
- 99 Commissie van Openbare Onderstand Borgloon. 1927.
1927-1927
- 100 Ministerie van Koloniën. 1927.
1927-1927
- 101 Gemeente Queue-du-Bois. 1955.
1955-1955